

OBSAH

Úvodní poznámka	1
NĚKOLIK POKYNŮ PRAVOPISNÝCH A PŘEHLED TVAROSLOVÍ	5
NĚKOLIK POKYNŮ PRAVOPISNÝCH	7
I. Velká a malá písmena	7
A. Velké začáteční písmeno	8
B. Slova odvozená z vlastních jmen	8
C. Názvy úřadů, škol, ústavů (institucí), podniků atd.	8
D. Velké písmeno jako projev úcty	9
E. Zkratky a značky	9
II. Dělení slov na slabiky	13
III. Přídavná jména s příponou -cí	14
IV. Přídavná jména s příponou -ský	15
V. Předpony s- a z-	17
VI. Přísovečné sprežky a některá slova složená	18
STRUČNÝ PŘEHLED ČESKÉHO TVAROSLOVÍ	20
I. Skloňování	21
A. Jména podstatná	21
1. Mluvnický rod	21
2. Číslo	21
3. Pády	21
4. Bytost	22
5. Tvrdé a měkké zakončení	22
6. Vzory podstatných jmen rodu mužského	22
7. Skloňování podle tvrdých vzorů <i>pán, hrad</i> a podle měkkých vzorů <i>muž, stroj</i>	23
8. Poznámky k některým pádům	24
9. Kolísání mezi tvrdými a měkkými vzory	25
10. Mužská jména na <i>-en</i>	26
11. Některé případy zvláštní	27
12. Skloňování místních jmen typu <i>Brozany</i> a <i>Lobkovice</i>	27
13. Mužská jména zakončená samohláskou	27
a) Jména typu <i>předseda</i>	27
b) Jména typu <i>soudce</i>	28
c) Jména typu <i>krejčí</i>	29
d) Jména typu <i>Janko</i>	29
e) Jména typu <i>hajný</i>	29

14. Skloňování mužských jmen z jiných slovanských jazyků	29
15. Vzory podstatných jmen rodu ženského	30
16. Skloňování jmen rodu ženského podle vzorů <i>žena, nuše, píseň, kost</i>	31
17. Poznámky ke skloňování jmen rodu ženského	33
a) Tvary dvojného čísla	33
b) Krácení samohlásky	33
c) Kolísání mezi vzory <i>píseň</i> a <i>kost</i>	33
d) Jména typu <i>Máťa</i>	33
e) Jména na <i>-ice, -ce</i>	33
f) Jména na <i>-le</i>	34
g) Jména na <i>-yně</i>	34
h) Jednotlivá jména	34
ch) Skloňování místních jmen typu <i>Litomyšl, Čáslav</i>	34
i) Jména typu <i>paní, máti</i>	34
j) Jména typu <i>hajná</i>	35
18. Vzory podstatných jmen rodu středního	35
19. Skloňování jmen rodu středního	36
20. Poznámky ke skloňování jmen rodu středního	37
B. Jména přídavná	39
1. Co přídavná jména vyjadřují	39
2. Vzory přídavných jmen	40
3. Skloňování přídavných jmen	41
a) Tvrdý vzor <i>chudý, chudá, chudé</i>	41
b) Měkký vzor <i>jarní, jarní, jarní</i>	42
c) Vzor <i>matčin, matčina, matčino</i>	43
4. Poznámky ke skloňování přídavných jmen	44
C. Zájmena (skloňování zájmenné)	46
1. Přehled zájmen podle významu	46
2. Skloňování osobních zájmen <i>já, ty, my, vy, se</i>	47
3. Skloňování zájmen podle tvrdého vzoru <i>ten</i> a podle měkkého vzoru <i>náš</i>	49
4. Poznámky k tomuto skloňování	51
5. Skloňování zájmena 3. os. <i>on</i>	51
6. Poznámky ke skloňování zájmena <i>on</i>	51
7. Skloňování přivlastňovacích zájmen <i>můj, tvůj, svůj</i>	54
8. Skloňování zájmena <i>týž (tentýž)</i>	54
9. Skloňování ostatních zájmen	54
D. Číslovky	57
1. Přehled číslovek podle významu	57
2. Jak se číslovky píší a čtou	59

3. Skloňování číslovek základních	61
a) Číslovky substantivní a adjektivní	61
b) Skloňování číslovky <i>jeden</i>	62
c) Skloňování číslovky <i>dva, dvě (oba, obě)</i>	62
d) Skloňování číslovek <i>tři, čtyři</i>	62
e) Skloňování číslovek <i>pět — devětadevadesát</i>	63
f) Skloňování číslovek <i>sto, tisíc, milion, miliarda</i>	64
g) Skloňování číslovek řadových, druhových a násobných	65
h) Skloňování neurčitých číslovek <i>málo, mnoho</i> atd.	65
ch) Skloňování neurčité číslovky <i>všechn. (všecek, všecken)</i>	65

II. Časování sloves 65

1. Co slovesa vyjadřují	65
2. Tvary určité a neurčité	65
3. Kmen, přípona, koncovka, předpona	66
4. Slovesné tvary od dvojího kmene	66
5. Slovesa zvratná	67
6. Roztřídění sloves	67
7. Jak se slovesa zařadují do tříd	68
8. Tvary sloves	69
9. Některá slovesa podle tříd a vzorů	69
10. Poznámky k slovesným tvarům	71
Praesens	71
Rozkazovací způsob	75
Přechodník přítomný	77
Přechodník minulý	78
Příčestí činné	78
Příčestí trpné	79
Podstatné jméno slovesné	80
Infinitiv	81

ROZDĚLOVACÍ ZNAMÉNKA 83

1. Kdy se píše tečka	83
2. Kdy se píše vykřičník	83
3. Kdy se píše otazník	84
4. Kdy se píše čárka	84
I. Čárka ve větě jednoduché	84
II. Čárka v souvětí souřadném	91
III. Čárka v souvětí podřadném	92
5. Kdy se píše středník	94
6. Kdy se píše dvojtečka	94
7. Kdy se píše pomlčka	95

8. Kdy se píše uvozovky	96
9. Kdy se píše závořky	97
10. Kdy se píše spojovací čárka	97
11. Kdy se píše apostrof	98
Seznam zkratek	101
ABECEDNÍ SEZNAM SLOV A JEJICH TVARŮ	105
OBSAH	709

Kritické připomínky a přání týkající se tohoto slovníku zašlete na adresu: Státní pedagogické nakladatelství, redakce jazykových příruček, Praha II, Ostrovní 30.

Karel Adam, Václav Jaroš, Dr. Josef Holub

ČESKÝ SLOVNÍK PRAVOPISNÝ A TVAROSLOVNÝ

Šéfredaktor: Eduard Struška

Vedoucí redaktor: Dr. Břetislav Mencák

Odpovědný redaktor: Dr. Jan Rehberger

Obálka: Jaromír Valoušek

Technický redaktor: Bohuslav Kortus

Korektor: Miloslav Gütling

Plánovací skupina 12-140 - Povoleno 101 046/2-54/SV 3 - Číslo publikace 48-91-00 - Státní pedagogické nakladatelství - Do sazby 26. 1. 1954 - Do tisku 17. 4. 1954 - Vydání druhé - Náklad 38 400 (50 401—88 800) - PAP 14,96 - AA 60,17 - VA 61,10 - Papír 222-17, 70 x 100 cm, 80 g - Vytiskly a knihařsky zpracovaly Středomoravské tiskárny, národní podnik, provozovna Přerov - Písmo petit Nordický - Druh tisku: knihtisk - Daň z obratu 4%

Cena brož. výtisku Kčs 12,20*, váz. výtisku Kčs 15,60*
1. 10. 1953